

Sygn. akt II AKa 92/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SA Wojciech Andruszkiewicz

Sędziowie: SA Dorota Rostankowska (spr.)

SSA Marta Urbańska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Joanna Tomaszewska

przy udziale Prokuratora Prokuratury Regionalnej w G. Kajetana Gościaka

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2021 r.

sprawy z wniosku

J. R., R. R. i A. B.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie

na skutek apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawców od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z dnia 3 lutego 2021 r., sygn. akt **III Ko 301/20**

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że ponad zasądzone kwoty tytułem zadośćuczynienia, zasądza od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców J. R., R. R. i A. B. kwoty po 115.000 (sto piętnaście tysięcy) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie, ponad zasądzone w punkcie I wyroku Sądu Apelacyjnego kwoty, utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

III. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz J. R., R. R. i A. B. kwoty po 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów reprezentowania wnioskodawców przez pełnomocnika z wyboru w postępowaniu odwoławczym;

IV. kosztami postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 92/21

Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1	
1CZĘŚĆ WSTĘPNA		

0.11.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Okręgowego w Bydgoszczy z 3 lutego 2021r. w sprawie III Ko 301/20

0.11.2. Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

pełnomocnik wnioskodawców

0.11.3. Granice zaskarżenia

0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w części

w całości

#

co do winy

#	co do kary	
#	oddalającej wniosek	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

0.11.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

1Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy**0.12.1. Ustalenie faktów**

0.12.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Wnioskodawcy	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
		J. R. R. R. A. B.	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego		
0.12.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Wnioskodawcy	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
	J. R. R. R. A. B.	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego			

0.12.2. Ocena dowodów

0.12.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwiężle o powodach uznania dowodu
	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego

0.12.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwiężle o powodach nieuwzględnienia dowodu
	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego	Sąd Apelacyjny nie przeprowadzał postępowania dowodowego

1STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzuty	
	<p>W zakresie zadośćuczynienia:</p> <p>1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, mający wpływ na treść orzeczenia, polegający na niedostatecznym ustaleniu rozmiaru krzywdy W. R. oraz nie wzięciu pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na jej wymiar, w tym takich zdarzeń, które potęgowały jego krzywdę moralną, pomimo tego, że ze zgromadzonego materiału</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p> <p># zasadny</p>

dowodowego wyniku odmienny stan faktyczny sprawy,	# częściowo zasadny
2. naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., polegające na dowolnej ocenie dowodów i wyciągnięcie z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wniosków sprzecznych z zasadami logicznego rozumowania, doświadczenia życiowego i wskazaniami wiedzy, a w konsekwencji błędne przyjęcie, że zasądzona kwota zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią, gdy w istocie jest kwotą symboliczną,	# niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny # zasadny # częściowo zasadny # niezasadny
1. obraza przepisów prawa materialnego, tj.: art. 8 ust. 2a ustawy lutowej w zw. z art. 445 § 1 k.c. poprzez błędną ich wykładnię skutkującą nieprawidłowym sposobem szacowania zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przez W. R., poprzez przemnożenie liczby miesięcy izolacji przez kwotę około 20.000,00 zł („4-krotność średniego miesięcznego wynagrodzenia za każdy w zaokrągleniu miesiąc pozbawienia wolności”), podczas gdy szacowanie odpowiedniego zadośćuczynienia nie powinno polegać na mechanicznym przeliczeniu powyższych wartości, ale na uwzględnieniu całokształtu okoliczności sprawy, w szczególności krzywdy doznanej przez W. R., co w ocenie wnioskodawców przelożyło się na zaniżenie przyznanego zadośćuczynienia.	
4. obraza przepisów prawa materialnego, tj.: art. 481 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i nieprzyznanie od zasądzonych sum odsetek ustawowych za opóźnienie	

liczonymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, pomimo, że takie żądanie zostało zgłoszone we wniosku.

Odnosnie odszkodowania:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, który miał wpływ na treść orzeczenia, polegający na wadliwym uznaniu, iż W. R. nie doznał szkody z tytułu prac przymusowych, pomimo iż ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, iż utracił on również dochody za wykonywanie ww. prac, z tytułu których nie otrzymywał wynagrodzenia, a ponadto szkoda ta pozostaje w normalnym związku przyczynowo-skutkowym z uwięzieniem,

2. naruszenie prawa procesowego, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 23.02.1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego w zw. z art. 4 k.p.k., 558 k.p.k. w zw. z art. 322 k.p.c., poprzez ich niezastosowanie w stanie faktycznym niniejszej sprawy, podczas gdy w sytuacji, w której ściśle udowodnienie przez wnioskodawców wysokości dochodzonego odszkodowania jest niemożliwe, nader utrudnione lub oczywiście niecelowe, Sąd powinien przyznać wnioskodawcom tytułem odszkodowania odpowiednią sumę według swojej oceny, opartej na rozważeniu wszystkich okoliczności sprawy.

Zwiążle o powodach uznania zarzutów za zasadne, częściowo zasadne albo niezasadne

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Na wstępie podkreślenia wymaga, że roszczenia, których dochodzą wnioskodawcy w niniejszym postępowaniu mają charakter cywilnoprawny (patrz: uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28.10.1993r. w sprawie I KZP 21/93). Dochodzone są jednak w szczególnym trybie postępowania przed sądem karnym a zatem w oparciu o przepisy kodeksu postępowania karnego. Wobec powyższego w dochodzeniu tych roszczeń następuje uzupełnienie się przepisów procesowych prawa karnego i prawa cywilnego. To na wnioskodawcach zatem, zgodnie z treścią art.6 kc spoczywa ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzą skutki prawne.

Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska skarżącego, że Sąd Okręgowy określając wysokość należnego w przedmiotowej sprawie zadośćuczynienia nie wziął pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na go wymiar. Wbrew twierdzeniom apelującego, za wiarygodne Sąd I instancji uznał przedstawione w zgromadzonym materiale dowodowym warunki w jakich przebywał W. R.; uczynił z nich bowiem element ustalonego stanu faktycznego (str.2 uzasadnienia wyroku). Wobec powyższego nie sposób podzielić stanowiska skarżącego, że doszło do błędów w ustaleniach faktycznych poprzez nie wzięcie pod uwagę wszystkich okoliczności mających wpływ na rozmiar krzywdy jakiej doznał W. R.. Apelujący nie wskazał jednocześnie jakich okoliczności w tym zakresie Sąd nie wziął

pod uwagę a ograniczenie się do ogólnego stwierdzenia, że nie wziął pod uwagę „wszystkich okoliczności” nie może przynieść oczekiwanego rezultatu. Podobnie jak przytaczanie okoliczności, które Sąd miał na względzie: wyjątkowo trudne warunki bytowe (w tym dotyczące zakwaterowania i wyżywienia), brak opieki lekarskiej. Co znamienne, sam skarżący na str.4 wywiedzionego środka odwoławczego podaje, że wskazane w apelacji fakty nie zostały przez Sąd zakwestionowane, wręcz przeciwnie, w treści uzasadnienia wielokrotnie uwypuklono rozmiar krzywdy ojca wnioskodawców. Taka argumentacja powoduje, że uznać ją należy za wewnętrznie sprzeczną. Z jednej bowiem strony skarżący zarzuca sądowi, że orzekając w przedmiocie zadośćuczynienia nie wziął pod uwagę wszystkich istotnych dla określenia jego wysokości okoliczności, a z drugiej potwierdza, że jednak Sąd Okręgowy miał je na względzie, aby na koniec stwierdzić, że okoliczności te nie zostały uwzględnione we właściwym stopniu. I ten ostatni z wymienionych argument zyskał częściowo aprobatę Sądu odwoławczego. Częściową, bo co do zasady jest trafny, ale nie znajduje uzasadnienia kwota żądanego zadośćuczynienia. W ocenie Sądu Apelacyjnego bowiem Sąd I instancji przy ocenie należnego w przedmiotowej sprawie zadośćuczynienia wziął pod uwagę wszystkie okoliczności mające wpływ na ocenę stopnia krzywdy jakiej doznał W. R., nie przydał im jednak należytej wagi, co dało podstawę do uznania, że zaskarżony wyrok w części dotyczącej zadośćuczynienia winien ulec zmianie. Szerzej do tego Sąd

Apelacyjny odnie się w dalszej części niniejszego uzasadnienia.

Na wstępie wskazać jednak należy, że podnosząc zarzut obrazy art.7 kpk skarżący w żaden sposób go nie uzasadnił. Nie podał bowiem jakie dowody zostały – jego zdaniem - ocenione w sposób sprzeczny z dyrektywami zawartymi w tym przepisie. Mimo zastrzeżeń Sądu II instancji co do określonej w zaskarżonym wyroku kwoty zadośćuczynienia nie sposób również uznać aby – jak twierdzi skarżący – była to kwota symboliczna.

Kwestionując sposób szacowania tego zadośćuczynienia (około 20.000 zł. za miesiąc izolacji) skarżący zdaje się nie dostrzegać, że określając tę kwotę Sąd Okręgowy miał na uwadze wskazane wyżej okoliczności towarzyszące tej izolacji; trafnie również miał na uwadze okres tejże. Nie jest to zatem – jak twierdzi apelujący – jedynie mechaniczne przemnożenie określonej kwoty na okres izolacji. Nie sposób zatem podzielić stanowiska skarżącego, że w omawianym zakresie doszło do obrazy art. 8 ust.2a ustawy lutowej w zw. z art.445 § 1 kc. Słusznie przyjmuje się, iż cierpienia natury fizycznej i psychicznej, określane wspólnym terminem krzywd, mają charakter materialnie niewymierny, ulec one muszą jednak z woli ustawodawcy zobiektywizowaniu i przeliczeniu na konkretną sumę zadośćuczynienia. Rozmiary zadośćuczynienia w każdym przypadku muszą zostać dokładnie zindywidualizowane, jako że są one zależne od szeregu czynników (patrz: wyrok Sądu Najwyższego z 18.08.2000r. w sprawie II KKN 3/98). Orzecznictwo

i praktyka sądowa wypracowały pewne kryteria miarodajności świadczeń zasądzonych kwotowo z tytułu uwzględnienia roszczenia o zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłą z niewątpliwie niesłusznego pozbawienia wolności. Sąd Apelacyjny w pełni podziela pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z 27.07.2005r. w sprawie II KK 54/05, że dla wykładni „zadośćuczynienia” o jakim mowa w art.552 kpk miarodajne są przepisy prawa cywilnego materialnego (a zwłaszcza art.445 § 2 kc) a zadośćuczynienie w określonych okolicznościach sprawy winno być „odpowiednie” (w zestawieniu z wcześniejszym trybem życia uprawnionego, jego sytuacją osobistą, sposobem traktowania w miejscu izolacji, stanem jego psychiki i w następstwie zakresem doznanych cierpień).

Skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może przynieść odwoływanie się do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 29.01.2015r. w sprawie II AKa 491/14, skoro właśnie zgodnie z zacytowanym jego fragmentem (str. 5 apelacji), Sąd Okręgowy w Bydgoszczy wziął pod uwagę występujące w sprawie okoliczności (co potwierdził sam skarżący). Fakt, że odniósł to (biorąc pod uwagę okres izolacji) do kwoty jaka – biorąc pod uwagę te okoliczności – stanowiłaby kwotę należną za miesiąc izolacji nie jest jednoznaczne z tym, że „mechanicznie przeliczył powyższe wartości”. Z tożsamyh względów oczekiwanego przez skarżącego rezultatu nie może przynieść odwoływanie się do wyroku Sądu Najwyższego z 15.03.2017r. w sprawie II K 42/17 (str.5-6 apelacji), gdyż również i to

orzeczenie wskazuje na konieczność odwoływania się do realiów konkretnej sprawy przy określaniu wysokości zadośćuczynienia, co Sąd orzekający w przedmiotowej sprawie uczynił. Skutku oczekiwanego przez apelującego nie może przynieść również powołanie się na wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 10.05.2017r. w sprawie I ACa 986/16 (str.6 apelacji), skoro oczywistym jest, że określona, nawet bardzo wysoka, kwota pieniężna może nie zrekompensować krzywd osoby ubiegającej się o zadośćuczynienie. Orzekając jednak w tym przedmiocie Sąd musi kierować się określonymi kryteriami i ostatecznie wskazać kwotę, która – w jego ocenie – rekompensuje doznaną krzywdę, co wszak jest istotą wniosku uprawnionego o jej zasądzenie. Z drugiej jednak strony Sąd musi baczyć aby zasądzona kwota, w realiach określonej sprawy, nie stanowiła nadmiernego wzbogacenia się osoby uprawnionej. Dostrzegając podstawy do poniesienia kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia Sąd Apelacyjny z całą mocą pragnie podkreślić, że nie podziela stanowiska skarżącego jakoby Sąd I instancji skupił się na deprecjonowaniu poniesionej przez ojca wnioskodawców krzywdy (str. 6 apelacji). Stanowisko to jest całkowicie dowolne, nie zostało bowiem poparte jakąkolwiek argumentacją, przeczy mu także część motywacyjna zaskarżonego orzeczenia.

Kolejnym przejawem wewnętrznej sprzeczności wywiedzonego środka odwoławczego jest zarzut jakoby Sąd I instancji nie przeanalizował skutków sfery fizycznej i psychicznej represjonowanego wywołanych izolacją (str.6 apelacji). Wszak na

str.4 skarżący wskazał, że wszystkie okoliczności mające wpływ na wysokość zadośćuczynienia zostały przez Sąd Okręgowy wzięte pod uwagę, nie zostały jedynie uwzględnione w należyтым stopniu.

Nie umniejszając krzywd doznanych przez W. R., czemu Sąd Apelacyjny dał wyraz zwiększając o 100% kwotę zasądzoną przez Sąd I instancji zadośćuczynienia, wskazać należy, że twierdzenia skarżącego co do cierpień fizycznych i psychicznych jakich doznał represjonowany nie uzasadniają zasądzenia zadośćuczynienia w żądanej kwocie. Podkreślenia wymaga, że ciężar dowodu w sprawach o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia spoczywa na wnioskodawcy, zgodnie z treścią art.6 kc, on bowiem wywodzi z nich skutki prawne. Twierdzenia natomiast, że represje będące podstawą wniosku wpłynęły na zachowanie, sposób bycia i osobowość ojca wnioskodawców jawi się jako całkowicie dowolne, zwłaszcza w kontekście żądanej kwoty zadośćuczynienia. Podobnie jak akcentowane w apelacji szkody na zdrowiu fizycznym. Oczywiście jest, że przebywanie w tak ekstremalnych warunkach przez okres blisko półtora roku nie pozostaje bez wpływu na stan fizyczny i psychiczny człowieka, nie pozostało również bez wpływu na wysokość zasądzonych zadośćuczynienia (str.6 uzasadnienia wyroku). Żadną miarą jednak nie uzasadniania zasądzenia go w żądanej kwocie. Nie deprecjonując żadną miarą doznanych przez represjonowanego cierpień fizycznych i psychicznych wskazać należy, że po odzyskaniu wolności W. R. powrócił do rodziny i dożył sędziwego wieku 84 lat

(odpis skrócony aktu zgonu – k.16 akt sprawy). Za całkowicie dowolne, również bowiem niepoparte żadną rzeczową argumentacją uznać należy twierdzenia skarżącego (str.7 apelacji) jakoby W. R. doznał braku szacunku i zrozumienia dla walki o wolną Polskę a nadto, że miało mu to zabierać wiarę w słuszność jego działań. Sam wnioskodawca J. R. zeznał, że w 1990 roku ich ojciec otrzymał legitymację żołnierza (...), co sobie bardzo cenił (k.217 akt sprawy).

Skutku oczekiwanego przez skarżącego nie może przynieść cytowanie wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z 3.06.2014r. w sprawie Ko 70/13 oraz Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 31.01.2011r. w sprawie II AKa 337/10. Pomijając już zasadę samodzielności jurysdykcyjnej sądu określoną w art.8 § 1 kpk, odwoływanie się do tych orzeczeń stanowi kolejny przykład braku wewnętrznej spójności wywiedzonego środka odwoławczego. Wszak w jego treści skarżący wielokrotnie wskazywał na konieczność oceny rozmiaru krzywd przy ocenie należnej kwoty zadośćuczynienia, podczas gdy wskazując na powołane judykaty, odwołuje się do czasu pozbawienia wolności jakie były podstawą ich wydania. Na marginesie zatem jedynie wskazać należy, że w obrocie prawnym istnieją orzeczenia, w których kwoty zasądzzonego zadośćuczynienia w przeliczeniu na jeden miesiąc są niższe niż w przedmiotowej sprawie (np. wyroki Sądu Apelacyjnego w Gdańsku sprawach: II AKa 204/18, w którym tytułem zadośćuczynienia za bezprawne pozbawienie wolności w latach 1946-1947 zasądzono kwotę 10.000,-zł. za miesiąc izolacji

więziennej, czy też II AKa 206/20, gdzie kwota ta wynosiła około 25.000 zł.). Nie sposób zatem za skuteczny uznać argument orzeczeń w innych sprawach, zwłaszcza bez porównania stanów faktycznych w nich zaistniałych, który miałby uzasadniać orzeczenie zadośćuczynienia w przeliczeniu na jeden miesiąc stosowania represji – w kwocie ponad 170.000zł.

W ocenie Sądu odwoławczego, choć Sąd I instancji dostrzegł wszystkie okoliczności jakie w realiach rozpoznawanej sprawy winny mieć wpływ na wysokość zasądzzonego zadośćuczynienia, to jednak nie przydał im należytej wagi, co skutkowało zmianą zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej zadośćuczynienia. Ponownie jednak wskazać należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego, zasądzona kwota zadośćuczynienia nie jest symboliczną; istnieją jednak podstaw do jej podwyższenia, choć żądana przez wnioskodawców nie znajduje uzasadnienia.

Jak już wyżej wskazano, określający wysokość należnego w przedmiotowej sprawie zadośćuczynienia, Sąd Okręgowy miał na względzie wszystkie okoliczności, które dotyczą krzywdy doznanej przez represjonowanego. I tak Sąd ten wziął pod uwagę powód represji jakiej został poddany W. R., tj. przynależność do (...) i prowadzenie w jej ramach walki o wyzwolenie Polski, zatrzymanie przez oddziały obcego wojska i umieszczenie w obozie przejściowym, przetransportowanie w głąb (...) i umieszczenie w obozie wojskowym, skierowanie do wycięcia drzew po odmowie złożenia przysięgi na wierność J. S., bardzo surowe warunki

jakie tam panowały (związane z zakwaterowaniem, wyżywieniem i opieką medyczną) oraz łączny czas stosowania tych represji (str. 1 – 2 uzasadnienia wyroku); stan zdrowia będący skutkiem uciążliwości wynikających z pobytu w warunkach uwięzienia, rozłąka z rodziną, obawa o życie i zdrowie (str.6 uzasadnienia wyroku). Sąd Apelacyjny nie podziela jednak toku rozumowania Sądu I instancji, który w rozważaniach dotyczących wysokości zasądzzonego zadośćuczynienia odwołuje się do tego, że represje wobec W. R. stosowane były przez system państwowy obcego państwa totalitarnego, od którego samo to społeczeństwo doznało licznych krzywd. Okoliczność ta bowiem, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie ma żadnego znaczenia dla kwestii wysokości zadośćuczynienia. Ustawa z 23 lutego 1991r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (tzw. ustawa lutowa) w żaden bowiem sposób nie uzależnia należnego zadośćuczynienia od źródła jego pochodzenia, jeżeli tylko ma ono w niej swą podstawę. Choć całokształt ustawy nie ma na celu doprowadzenia do zadośćuczynienia moralnego i materialnego wszystkim osobom, które doznały krzywd w związku z działalnością niepodległościową, gdyż zakres jej działania ograniczony jest do wypadku prawnokarnej represji polskich organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości lub organów pozasądowych (w niektórych przypadkach także organów radzieckich), związanej z działalnością represjonowanego na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, to jednak na wysokość

należnego zadośćuczynienia ma wpływ jedynie rozmiar krzywd doznanych przez represjonowanego, nie zaś to czy represje te były stosowane przez funkcjonariuszy polskich czy radzieckich. Te ostatnie, o ile oczywiście zostaną spełnione pozostałe warunki określone w art.8a i art.8b wskazanej ustawy.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wskazane wyżej kryteria zasądzania zadośćuczynienia w trybie ustawy lutowej oraz realia sprawy będącej przedmiotem rozpoznania w pełni uzasadniają zasądzenie zadośćuczynienia w wysokości łącznie po 230.000 zł. na każdego z wnioskodawców, tj. łącznie 690.000 zł. za krzywdę jakiej doznał W. R. w związku z represjonowaniem przez radzieckie organy ścigania i wymiaru sprawiedliwości w okresie od lipca 1944r. do stycznia 1946r. za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Tak ukształtowana ostatecznie wysokość zasądzzonego wnioskodawcom zadośćuczynienia zgodna jest z zasadami wynikającymi z przepisów stanowiących podstawę jego zasądzenia. Skarżący zaś w wywiedzionym środku odwoławczym nie wskazał argumentów, do czego był zobowiązany treścią art.6 kc, przemawiających za uznaniem, że zgodnym z dyrektywami tego przepisu będzie zadośćuczynienie w łącznej kwocie 3.068.621,71 zł. Sąd Apelacyjny rozpoznający niniejszą sprawę w pełni podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Łodzi wyrażony w wyroku z 26.10.2016r. w sprawie I ACa 490/16, że „kwota zadośćuczynienia nie może (...) stanowić źródła wzbogacenia dla poszkodowanego, a jedynym

kryterium dla oceny wysokości zasądzonego zadośćuczynienia jest rozmiar krzywdy doznanej przez poszkodowanego”. Taki charakter miałoby natomiast zadośćuczynienie w żądanej przez apelującego wysokości.

Całkowicie niezrozumiałym dla Sądu II instancji jest zarzut obrazy prawa materialnego, tj. art.481 § 1 kc mający polegać na jego niezastosowaniu i nieprzyznaniu odsetek ustawowych od zasądzonego zadośćuczynienia od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Sąd Okręgowy zasądził bowiem określone w wyroku kwoty zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty, co wynika wprost z treści pkt. I zaskarżonego orzeczenia. Dostrzegł to również sam skarżący (str. 4 apelacji). Sąd zarzut braku orzeczenia odsetek, tak co do zasady, jak i we wskazanym w apelacji sposób (od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty) uznać należy za całkowicie chybiony.

Zarzuty związane z oddaleniem wniosku o zasądzenie odszkodowania nie zyskały aprobaty Sądu odwoławczego. Rację ma bowiem Sąd I instancji twierdząc, że brak jest podstaw do zasądzenia odszkodowania za pracę wykonywaną w czasie represji a przedstawiona w tym zakresie argumentacja jest w pełni przekonująca. Nie widząc potrzeby powtarzania jej, Sąd II instancji do niej się odwołuje. Skarżący bowiem zarzutów w tym zakresie nie poparł zasługującą na aprobatę argumentacją. Skutku oczekiwanego przez apelującego nie

może przynieść wskazywanie za zakres szkód naprawienia których można dochodzić w oparciu o ustawę lutową, tj. *damnum emergens* i *lucrum cesans* (str.8 apelacji) , gdyż jest to okoliczność niekwestionowana ale odbiegająca od istoty zarzutu. Całkowicie chybnym, w kontekście postawionego zarzutu apelacyjnego, jest również wskazywanie na kompensacyjny charakter odszkodowania, który ma wyrównać szkodę, która by nie powstała, gdyby nie doszło do pozbawienia wolności represjonowanego, gdyż nie ma to związku z zarzutem. Istotą owego jest bowiem twierdzenie skarżącego, że odszkodowanie powinno obejmować wynagrodzenie jakiego represjonowany nie uzyskał za prace przymusowe. Wskazać bowiem należy, że gdyby represjonowany nie został pozbawiony wolności to nie wykonywałby pracy, za którą teraz dochodzą odszkodowania wnioskodawcy. A zatem, biorąc pod uwagę podnoszony przez skarżącego kompensacyjny charakter odszkodowania, podzielić należy stanowisko Sądu I instancji, że ojciec wnioskodawców nie utracił czegoś, czego nie miał prawa otrzymać, gdyż za pracę przymusową represjonowani nie otrzymywali wynagrodzenia. Nie sposób zatem podzielić stanowiska skarżącego, że W. R. utracił dochody za wykonywanie prac przymusowych (str.8 apelacji). Skoro żądanie odszkodowania co do istoty nie znajduje uzasadnienia, zbędnym jest czynienie rozważań związanych z jego wysokością i zastosowaniem przepisu art.322 kpc. Podkreślenia przy tym wymaga, że sam fakt wykonywania pracy przymusowej oraz jej warunki, zostały uwzględnione

przy szacowaniu należnego w tej sprawie zadośćuczynienia (str.9 uzasadnienia wyroku).

Z uwagi na treść wskazanego już wyżej przepisu art.8 § 1 kpk i związanej z nim zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu skutku oczekiwanego przez skarżącego, tj. orzeczenia zadośćuczynienia w kwocie 3.068.621,71 zł. nie może przynieść również odwoływanie się do wskazanego na str. 9 apelacji wyroku Sądu Okręgowego w Opolu oraz odnoszącego się do niego stanowiska Rzecznika Praw Obywatelskich, jak również zacytowanego tamże wyroku Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu. Każda sprawa wymaga bowiem odniesienia się do jej konkretnych realiów. Na marginesie zatem jedynie wskazać należy, że orzeczenie w kształcie, w jakim się uprawomocniło, tj. po zmianie dokonanej przez Sąd odwoławczy spełnia – w ocenie Sądu Apelacyjnego - standardy podane na str.9 apelacji. Wskazać jedynie marginalnie należy, że uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2015r. w sprawie III KK 256/15 nie zawiera treści jakie przypisał mu skarżący na str.9 apelacji.

Wnioski

1. zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie na rzecz wnioskodawców dalszej kwoty w wysokości 2.723.621,71 zł tytułem zadośćuczynienia oraz odszkodowana w pełnej dochodzonej kwocie 157.464,90 zł - za krzywdę i szkodę doznaną przez W. R. na skutek represjonowania go przez radzieckie organy ścigania i

zasadny
częściowo zasadny
niezasadny
zasadny
częściowo zasadny
niezasadny

<p>wymiaru sprawiedliwości działające na terytorium Polski w granicach ustalonych w Traktacie Ryskim, w okresie od lipca 1944 roku stycznia 1946 roku, za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego - wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty,</p> <p>2. zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawców kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.</p>		
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>1. wniosek jest zasadny w zakresie zasądzenia zadośćuczynienia ponad kwoty zasądzone w zaskarżonym wyroku, co do kwoty 115.000 zł dla każdego z wnioskodawców.</p> <p>2. wniosek jest zasadny w zakresie żądania zasądzenia na rzecz wnioskodawców kosztów zastępstwa procesowego, gdyż apelacja została częściowo uwzględniona. Nie znajduje natomiast podstaw prawnych w zakresie żądania zasądzenia na rzecz wnioskodawców od Skarbu Państwa pozostałych kosztów procesu, do których - zgodnie z treścią art.616 § 1 pkt 1 kpk - należą również koszty sądowe, tj. opłaty i wydatki poniesione przez Skarb Państwa (art.616 § 2 kpk); brak jest podstaw prawnych do zasądzania ich na rzecz wnioskodawców.</p>		

<p>10KOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
--	--

1.	Nie dotyczy	
Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności		
Nie dotyczy		
1ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO		
0.15.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
0.11.	Przedmiot utrzymania w mocy	
0.1Zaskarżony wyrok w zakresie ponad zasądzone przez Sąd Apelacyjny kwoty.		
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy		
Brak podstaw do uwzględnienia żądania w całości.		
0.15.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
0.0.11.	Przedmiot i zakres zmiany	
0.0.1Zaskarżony wyrok w części dotyczącej zadośćuczynienia.		
Zwiąże o powodach zmiany		
Jak w pkt. 3 niniejszego uzasadnienia.		

0.15.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
0.15.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.	Nie dotyczy	# art. 439 k.p.k.

Zwiężle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
Nie dotyczy		
4.1.	Nie dotyczy	# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
Nie dotyczy		
0.15.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
Nie dotyczy		
0.15.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
III.	O zwrocie kosztów reprezentowania wnioskodawców przed Sądem II instancji sąd orzekł na mocy art.554	

	§ 4 kpk i § 11 ust. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych. Apelacja pełnomocnika wnioskodawców została bowiem częściowo uwzględniona.
1 Koszty Procesu	

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
IV.	O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Apelacyjny orzekł na mocy art.626 § 1 kpk i art.554 § 4 kpk i obciążył nimi Skarb Państwa.

1 PODPISY

1.3. Granice zaskarżenia	
Kolejny numer załącznika	1.
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawców
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Oddalone żądanie o odszkodowanie, zaś o zadośćuczynienie – w zakresie oddalającym żądanie
0.11.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia	
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości
# w części	# co do winy

#	co do kary	
#	co do części oddalającej żądanie	
0.11.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego,	

	nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
0.11.4. Wnioski		
#	uchylenie	# zmiana